

Vergaderjaar 2018–2019

32 317

JBZ-Raad

JY

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 6 mei 2019

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad¹ hebben op 2 april 2019 en 16 april 2019 kennisgenomen van het verslag van de JBZ-Raad van 7 en 8 maart 2019 (EK 32.317, JW). De leden van de PVV-fractie hebben naar aanleiding hiervan een aantal vragen en opmerkingen over onderdeel III, Veiligheid en Justitie, Grondrechten en Burgerschap, onder 5, AOB (bestrijding illegale haatpropaganda op het internet) van dit verslag, welke zijn opgenomen in de brief aan de Minister van Justitie en Veiligheid van 16 april 2019.

De Minister heeft op 2 mei 2019 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad, Van Dooren

¹ Samenstelling:

Nagel (50plus), Van Bijsterveld (CDA), Duthler (VVD), Ten Hoeve (OSF), Schaap (VVD), Strik (GL) (*vice-voorzitter*), Knip (VVD, Faber-van de Klashorst (PVV), Schouwenaar (VVD), Gerkens (SP), Dercksen (PVV) (*voorzitter*), D.J.H. van Dijk (SGP), Van Hattem (PVV), Knapen (CDA), Nooren (PvdA), Oomen-Ruijten (CDA), Rombouts (CDA), Stienen (D66), vac. (SP), Bikker (CU), Overbeek (SP), Van Zandbrink (PvdA), Fiers PvdA), Vink (D66), Teunissen (PvdD), Andriessen (D66)

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR IMMIGRATIE EN ASIEL / JBZ-RAAD

Aan de Minister van Justitie en Veiligheid

Den Haag, 16 april 2019

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad hebben op 2 april 2019 en 16 april 2019 met belangstelling kennisgenomen van het verslag van de JBZ-Raad van 7 en 8 maart 2019 (EK 32 317, JW). De leden van de PVV-fractie hebben hierover de volgende vragen en opmerkingen over onderdeel III, Veiligheid en Justitie, Grondrechten en Burgerschap, onder 5, AOB (bestrijding illegale haatpropaganda op het internet) van dit verslag.

Op pagina 18 van het verslag² wordt ingegaan op «de Gedragscode ter bestrijding van illegale haatpropaganda op internet».

Kan de regering ter zake aangeven wat de exacte definitie is van «illegale haatpropaganda» en op welke wijze en op basis van welke nadere criteria uitingen op internet beoordeeld worden?

Het verslag spreekt over de samenwerking met de grote IT-bedrijven. Kan de regering aangeven welke gevolgen de gedragscode kan hebben voor kleinere IT-bedrijven bij bijvoorbeeld het niet (tijdig) verwijderen van dergelijke inhoud?

Kan de regering aangeven wie of welke organisatie de bevoegdheid krijgt om online content te beoordelen en opdracht te geven het te verwijderen? Op basis van welke juridische grondslag wordt die bevoegdheid vastgesteld?

Volgens het verslag heeft geen van de lidstaten op dit punt een interventie gedaan. Kan de regering aangeven waarom zij geen stellingname naar voren heeft gebracht?

Kan de regering aangeven hoe deze maatregelen zich verhouden tot ons grondwettelijke recht op vrijheid van meningsuiting? De vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad ziet uw beantwoording met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

Voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad,
R.G.J. Dercksen

² Kamerstukken I 2018/2019, 32 317, JW, p. 18.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 mei 2019

Hierbij zend ik u de antwoorden op de schriftelijke vragen van de PVV-fractie over onderdeel III, onder 5, van het verslag van de JBZ-Raad van 7 en 8 maart 2019 (164585.04u)

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus

Antwoorden van de Minister van Justitie en Veiligheid over onderdeel III, onder 5, van het verslag van de JBZ-Raad van 7 en 8 maart 2019

De PVV-fractie heeft schriftelijke vragen gesteld naar aanleiding van het verslag van de JBZ-Raad van 7–8 maart 2019. De vragen betreffen het onderwerp «bestrijding illegale haatpropaganda op het internet (Onderdeel III, onder AOB). Met belangstelling heb ik kennisgenomen van deze vragen en opmerkingen en ik bedank de leden van deze fractie voor hun betrokkenheid op dit terrein.

Vraag 1

Op pagina 18 van het verslag wordt ingegaan op «de Gedragscode ter bestrijding van illegale haat-propaganda op internet». Kan de regering ter zake aangeven wat de exacte definitie is van «illegale haatpropaganda» en op welke wijze en op basis van welke nadere criteria uitingen op internet beoordeeld worden?

Antwoord

Wat strafbaar is offline, is ook online strafbaar. Het wetboek van Strafrecht kent de term «illegale haatpropaganda» niet. In Nederland is groepsbelediging en het aanzetten tot discriminatie, haat of geweld strafbaar gesteld in de artikelen 137c en 137d van het wetboek van strafrecht. De Nederlandse wetgeving is met deze wetsartikelen in lijn met het EU-kaderbesluit inzake bestrijding van racisme en xenofobie (2008/913/JBZ). De Gedragscode ziet op illegale content, en daarmee – in de Nederlandse context – op online uitingen die onder Nederlands recht in strijd zijn met het strafrecht.

Vraag 2

Het verslag spreekt over de samenwerking met de grote IT-bedrijven. Kan de regering aangeven welke gevolgen de gedragscode kan hebben voor kleinere IT-bedrijven bij bijvoorbeeld het niet (tijdig) verwijderen van dergelijke inhoud?

Antwoord

Deelname aan de gedragscode is vrijwillig. Inmiddels hebben negen IT-bedrijven zich aangesloten bij de gedragscode.³ Hoewel buiten kijf staat dat ook kleinere IT-bedrijven zich dienen te houden aan de Nederlandse wet (en op verzoek strafbare content dus dienen te verwijderen), kunnen zij vanwege hun beperkte omvang en capaciteit niet voldoen aan alle vereisten van de Gedragscode, zoals het verwijderen van content binnen een zeer korte termijn. Het juridische gat dat daardoor ontstaat wordt opgevuld door het Meldpunt internet discriminatie (MiND), dat ook strikt toetst aan de strafwetgeving en bij geconstateerde overtreding daarvan een verwijderingsverzoek kan doen bij het desbetreffende platform. Overigens hebben grote platformen als Facebook en YouTube projecten lopen, waarbij zij de kleinere platformen ondersteunen om een goede verwijderprocedure te implementeren of kunnen voorkomen dat strafbare content (bijvoorbeeld kinderporno) wordt ge-upload naar hun platformen.

Vraag 3

Kan de regering aangeven wie of welke organisatie de bevoegdheid krijgt om online content te beoordelen en opdracht te geven het te verwijderen? Op basis van welke juridische grondslag wordt die bevoegdheid vastgesteld?

³ Twitter, Facebook, Microsoft, Youtube, Instagram, Google+, Snapchat, Dailymotion en jeuxvideo.com

Antwoord

Met de gedragscode committeren IT-bedrijven zich te voorzien in duidelijke en doeltreffende procedures om meldingen te onderzoeken met betrekking tot illegale haatzaaiende uitlatingen op hun diensten, zodat zij dergelijke inhoud kunnen verwijderen of de toegang ertoe de-activeren. Op dit moment worden de meldingen getoetst aan de «Community Standards» van IT-platformen, gemeenschappelijke richtsnoeren en, waar nodig, aan het nationale recht tot omzetting van Kaderbesluit 2008/913/JBZ. Hoewel het platformen uiteraard vrij staat om hun eigen gedragsregels te hanteren, dient voorkomen te worden dat de interne standaarden van platformen de vrijheid van meningsuiting onterecht beperken, ofwel juist te breed interpreteren. Indien een platform twijfelt aan het strafbare karakter van een uiting, dan kan de uiting altijd worden voorgelegd aan MiND, dat een onafhankelijke juridische toets uitvoert. Het kabinet maakt zich er ook sterk voor dat strafbare verwijderde content ook ter beschikking wordt gesteld aan het openbaar ministerie, zodat kan worden besloten of de uiting aanleiding geeft tot strafrechtelijke vervolging.

Vraag 4

Volgens het verslag heeft geen van de lidstaten op dit punt een interventie gedaan. Kan de regering aangeven waarom zij geen stellingname naar voren heeft gebracht?

Antwoord

Dit onderwerp is op verzoek van de Europese Commissie geagendeerd tijdens de JBZ-Raad om hen in staat te stellen toelichting te geven op de resultaten van de 4^e *monitoring of the Code of Conduct on tackling illegal hate speech*. Deze toelichting gaf geen aanleiding tot interventies.

Vraag 5

Kan de regering aangeven hoe deze maatregelen zich verhouden tot ons grondwettelijke recht op vrijheid van meningsuiting?

Antwoord

Voor het kabinet is het bevorderen, waarborgen en beschermen van een open en vrij internet het uitgangspunt. Het kabinet wordt echter ook geconfronteerd met mensen die misbruik maken van de mogelijkheden van het internet. Beleidsmatig wordt steeds weer gezocht naar een evenwicht waarbij zo summier mogelijk wordt ingegrepen op het internet, maar tegelijkertijd wel fundamentele grondwaarden worden beschermd. Er is een constant spanningsveld tussen de vrijheid van meningsuiting en de beperkingen die de wet daaraan stelt.

De gedragscode stimuleert bedrijven om illegale content zo snel mogelijk van hun platform te verwijderen. Voorkomen dient te worden dat daardoor de grenzen van de vrijheid van meningsuiting worden aangetast. Het kabinet is zich ervan bewust dat de vraag waar de grens van de vrijheid van meningsuiting wordt bereikt onderwerp van een constante politieke en maatschappelijke discussie is, waarbij enerzijds wordt aangedrongen op verruiming van de vrijheid van meningsuiting, en anderzijds om een beperking daarvan. Het kabinet kiest daarom voor een objectieve juridische afweging, op basis van de huidige staat van de wetgeving en jurisprudentie. Daarbij kiest het kabinet er voor om het verwijderen van online content alleen toe te passen wanneer is vastgesteld dat de content de normen als gesteld in het Wetboek van Strafrecht overschrijdt. Dat neemt niet weg dat in gevallen waar niet-strafbare, maar wel ongewenste uitingen grote maatschappelijke impact hebben, het kabinet zich duidelijk zal uitspreken om een maatschappelijke norm te stellen.